פנימיות שבת קודש (ט)

'ויקדשהו' במאור פנים

ברכו באור פניו של אדם, קדשו באור פניו **של** אדם, לא דומה אור פניו של אדם כל ימות השבת כמו שהוא דומה בשבת. (בראשית רבה - יא ב)

ברכת המאורות

ברכו במאורות, ר' שמעון בר יהודה איש כפר עכו אומר משום ר' שמעון, אע"פ שנתקללו המאורות מערב שבת [בשביל חטא אדם הראשון], אבל לא לקו עד מוצאי שבת וכו', כיון ששקעה חמה בלילי שבת, ביקש הקב"ה לגנוז את האורה, וחלק כבוד לשבת, הה"ד 'ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אותו', ברכו באורה, כיון ששקעה החמה בלילי השבת, התחילה האורה והיתה משמשת, התחילו הכל מקלסין וכו'. ר' לוי בשם רבי זעירא, אמר ל"ו שעות שימשה אותה האורה, שנים עשר של ערב שבת, וי"ב של לילי שבת, וי"ב של שבת. (בראשית רבה - יא ב)

יום ולילה שוים באורה

הנמון לפרש שברכו בהידוש שהיה בו ביום ברכת האורה, כי היום והלילה של יום השביעי שוים באורה, וזאת היא הברכה ותוספת הטובה, וע"כ לא תמצא ביום השביעי זכרון ערב ובוקר כמו בשאר הימים, כי זמנו כולו בוקר, אין בו ערב כלל.

(רבינו בחיי - בראשית ב ג)

זוכין לידע נסתרות

במדרש רבה (בר"ר יא, ב) ברכו במאורות, שחלק הקב"ה כבוד לשבת ולא גנז האור (הגנוז) עד מוצאי שבת וכו'. וכמדומה שדרשו זה להורות לישראל, הגם שהן היום נגנז אור הגנוז שהיו יכולים להביט בו מסוף העולם ועד סופו, עכ"ז הנה הברכה הזאת נשארה מוטבעת בשבת, **ושומרי יום השבת בקדושה, יכולין גם היום ליהנות מן האור, ומתגלה להם נסתרות.** (בני יששכר - שבת מאמר ג' אות ז)

ונקודת הענין הוא מצד שישנו ענין הנעלה מן השמחה, וכדכתיב 'אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה' (תהלים צז, יא), והרי שישנו ענין אור וענין שמחה, וכל שמחה צריכה להיות בנויה על אור, ואפילו שמחה דקדושה המשתייכת אל התגלות וחיצוניות צריכה להיות בנויה על נקודה של אור הגנוז המופשט ומובדל מן החיצוניות, ונקודה זו מקדשת את השמחה ושומרת עליו שתהא כדבעי. דהנה ענין 'אור' הוא ענין אשר הוא כל כולו נשמה ופנימיות, והוא ענין מופשט ומובדל, 'אור הגנוז', ואילו ענין 'שמחה' משתמש עם חיצוניות, וחיצוניות זו צריכה להיות בנויה על האור הפנימי. ובלשון הקבלה הביאור הוא, דהנה ישנו אור ויש כלי, וכאשר האור מתפשט אל הכלי ונכנס בו ומקדשו, הנה זהו ענין שמחה כנכון. והיינו דנודע כי בצד

והנה החילוק בין שבת ליו"ט הוא ג"כ על דרך זה, דשבת הוא כל כולו נשמה, וכדאיתא בזוה"ק דשבת הוא יומא דנשמתא ולא יומא דגופא כלל, ואילו יו"ט הוא זמן של שמחה. וכן דיו"ט בא על נסים שאירעו לכלל ישראל אשר גם הגוף מבין זאת, ואילו ענין מה שנתקן עליו השבת אין הגוף מבין כלל, ורק הנשמה מבינה זאת, ובודאי שהנשמה יכולה להעלות את הגוף, והגוף יכול לבטל עצמו אל הנשמה, אך עיקר ענין השבת הוא שניתוסף בו נשמה יתירה, והרי זה יומא דנשמתא, ותו לא מידי. וע"פ האריז"ל בשבת ישנה עליית פנימיות העולמות, ואילו חיצוניות העולמות אין להם עליה בשבת, והרי דשבת הוא יום של נשמה, ואילו יו"ט הוא יום של נסים אשר גם הגוף עומד על כך.

ומעתה, הנה כיון דיו"ט הוא יום הכובש גם את העולם החיצוני תחת יד הקדושה, הנה כבישה זו מביאה לידי שמחה, אך בענין הנוגע לחיצוניות יש ליזהר שלא ימשך אחריו ויהא חיצוני בלבד, וע"כ צריכים כל המועדים להתקשר אל השבת, ומהאי טעמא סמכה התורה את פרשת המועדים לפרשת שבת, וכן פסח אשר הוא הראש לכל המועדים נקרא בשם שבת, וכדכתיב 'ממחרת השבת' (ויקרא כג, טו), כי שמחת יו"ט צריכה להיות בנויה על אור השבת. ומכיון שכן הנה המועדים הנמוכים יותר, ככל שהיו"ט יורד למקום נמוך יותר, ויש לו יותר קשר אל הזמן דלעתיד לבוא, כן צריך להיות לו קשר גדול יותר אל השבת, וע"כ יו"ט דחנוכה אי אפשר לו בלא 'שבת חנוכה', וכן יו"ט דפורים בהכרח שיקדם לו שבת זכור, כדכתיב 'נזכרים ונעשים' (אסתר ט, כח) שצריך שתקדם זכירה לעשיה.

העולמות נתעלים בפנימיותם

והנה בשבת קודש שבלאו הכי יש נשמה יתירה ואהבה מגולה, וכמו כן בכל העולמות יש שינוי בשבת לטוב, ואפילו יורדי גיהנם שוקטים בשב"ק כי מקורי הכל בדרך פנים, ובאור פני מלך חיים, ולכ א"צ כלל לתקיעה שופר בשב"ק, כי ממילא נמותק הדינים בשורשן בשב"ק, וא"צ לתקוע בשופר.

אך בזה מצינו שבעוה"ז החומרי לא ניכר העלאת העולמות בשב"ק וכמבואר בספרים, וגם מורגש בחוש שבנגלה לא נראה בהגשמי קדושת שבת קודש, והיינו מפני שעדיין לא נתקן העולם בתיקון הראוי, אבל לעתיד יתגלה העלאת העולמות כידוע.

והנה כמו כן בכל המצות שאנו עושין לא ניכר התיקון בבחינת חיצונית העוה"ז, ולכן כיון שאין במעשינו תיקון רק לפנימית העולמות, ובשבת ממילא נתעלים העולמות בפנימית, **ולזה א"צ בשבת קודש לתקוע בשופר, כי הפנימית ממילא נתעלה ובחיצונות העולמות לא יפעלו במצותינו.**

(דברי חיים - לראש השנה ד"ה בפסוק תקעו)

מתגלה מחדש האור הגנוז

מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה (שבת יז), ולכאורה אינו מובן לאיזה צורך סיפרו לנו הז"ל, ומאי דהוה הוה, אלא הכוונה הוא **מצד בחינת התחדשות שיש בכל שבת מתגלה מחדש האור הגנוז, מה שלא נתגלה בשבת הקודם,** וזהו יש לי בבית גנזי, פי' שעדיין יש לי, ומתגלה בכל שבת בבחינת התחדשות האור הגנוז.

(אהבת שלום - פרשת וישב ד"ה ויאמר את אחי)

אדמו"ר
ר' מאיר אליעזר פלדמן
דגרו תורה -
שנת תשע"א
אלון טר קפא